

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка

Кузьменко
Володимир Іванович

(Біобібліографічний покажчик)

Чернігів-2008

ББК 91.9:83
К 89

Кузьменко Володимир Іванович: Біобібліогр. покажч. /Упорядн.: Н.В.Романчук; Вступ.ст.: М.М.Ткач; Відп. за вип. П.В. Грищенко. – Чернігів, 2008. – 45 с.

Упорядник: Н. В. Романчук.
Вступна стаття: М. М. Ткач.
Відп. за вип. П. В. Грищенко.
Комп'ютерне макетування : В.М. Даценко.
Ризограф Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка
Тираж 150

СЛУЖІННЯ ЛЮДЯМ І НАУЦІ

Коли починаєш думати про наш древній і чарівно-неповторний край, уявляти його розлогі придеснянські луки, предковічні ліси, малі річки, що тихоплинно течуть між осок, самобутні села, де народжуються споконвіку напрочуд працюючі і обдаровані люди, то перехоплює подих від гордості. Яка щедра на таланти наша земля! Які глибокі літературно-мистецькі традиції! Вони сягають своїм корінням у сиву давнину. Тільки за останні два століття Чернігівщина подарувала Україні та й усьому світові низку надзвичайно талановитих письменників, художників, церковних діячів, вчених. Це такі світочі як Лазар Баранович, Олександр Довженко, Павло Тичина, Григорій Вірьовка, Григорій Кочур, Микола Кибальчич і багато-багато інших. Саме вони стали окрасою і славою Придеснянського краю.

Відрадно, що і нині ці традиції продовжуються. Сьогодні на ниву красного письменства, у науку, педагогіку прийшло уже нове покоління видатних митців, науковців, які прославляють Чернігівську землю. І серед них наш земляк Володимир Кузьменко.

Хочу відразу наголосити, що ім'я Володимира Івановича нині добре відоме і шановане в наукових та літературних колах. Він – доктор філологічних наук, професор, талановитий літературознавець і педагог, дослідник письменницької епістолярної спадщини. На його рахунку понад 200 наукових та навчально-методичних праць, статей з літературознавства. Автор біля десяти книг, зокрема таких навчальних посібників як: „Шкільний словник з українознавства” (у співавторстві з О. І. Потапенком). (Освіта, 1994 р.); „Шкільний словник з українознавства”(у співавторстві з О.І.Потапенком) (Український письменник, 1995р.), у якому подано найбільш важливу і необхідну інформацію про світогляд українського народу; „Словник літературознавчих термінів” (Український письменник, 1997 р.); „ Світ правди й краси”- літературно-критичний нарис про життєвий і творчий шлях Михася Ткача (КСУ, 2007 р.); „Вступ до літературознавства: навчальний посібник”(КСУ, 2003 р.); бібліографічні покажчики – „Іван Петрович Дудко”, „Олександр Іванович Потапенко”, „Публікації науково-педагогічних працівників” тощо. Він є упорядником навчального посібника „Гроно нездоланих співців” (літературні портрети українських письменників ХХст., твори яких увійшли до оновлених шкільних програм) (Український письменник, 1997 р.). А щойно за редакцією професора Володимира Кузьменка видано навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів „Історія української літератури ХХ століття”(КСУ, 2007 р.). Тільки цей далеко неповний перелік наукових праць нашого земляка засвідчує його потужний творчий шлях на ниві національної освіти, літератури і культури, палке бажання служити людям і науці.

І цю невсипущу енергію до творчої праці, любов до природи, рідного слова, він, на мій погляд, черпає з духовної криниці нашого краю, повсякчас набирається снаги в тому благодатному куточку, де побачив вперше таке диво як світ, де почув рідне слово з маминих вуст. Сталося це 26 квітня 1958 року у с. Макишин Городянського району на Чернігівщині. А то навдивовижу святі місця. Довкола, куди не глянь, заливні луки з озерами та озерцями, де буйні трави, де птаства сила-силенна. Де бачиться, як „Промінь сонця// догорів.// Будять хлопці // солов'їв.// Тихий вечір,// сонний гай // і лелечий// небокрай...” І попід самими хатами протікає чи не найчарівніша в усій Україні річка Снов. А по той бік неї, на лівому березі, за кілька сот метрів стоїть стіною замріяний дубовий ліс. Ось, як рукою подати. Вибіжи вранці босоніж, перемахни через річку – і ти в царстві діброви. Саме серед такої неповторної, до сліз вражаючої природи промайнуло дитинство майбутнього вченого.

Здібний і спраглий до знань юнак уже в ранньому віці багато читає, захоплюється не тільки літературою, а й математикою. Пробоє писати вірші. У 1975 році закінчує місцеву середню школу із золотою медаллю. І одночасно – Всесоюзну заочну математичну школу при Московському державному університеті ім. М. В. Ломоносова. Однак уже на той час у

районній та обласній пресі з'явилися друком його перші поезії та публіцистичні матеріали. Городянська районна газета „Сільські новини” у травні 1975 року визнала його нарис „Гроза над Сномом” кращим у конкурсі журналістських матеріалів. Початківець отримав літературну премію імені Сергія Остапенка. У цій же газеті були оприлюднені і перші поетичні твори Володимира. Помітив поета і опублікував його вірші відомий журналіст і краєзнавець Іван Дудко. Про це автор згадує з вдячністю у статті „Літописець рідного краю” (до 80-річчя від дня народження Івана Дудка), що була надрукована в журналі „Літературний Чернігів” №4, 1995, так: „Скільки років збігло, скільки статей і книжок відтоді написано, а запах типографської фарби, що йшов від свіжо - надрукованих поезій в літературній сторінці „Суботні вечорниці”, пам'ятаю й досі...”

Отож захоплення художньою творчістю, літературою перемогло. Юнак успішно вступає, зважте, не в Московський державний університет, хоча мав великі шанси потрапити туди, а на філологічний факультет (спеціальність – російська мова та література) Ніжинського державного педагогічного інституту ім. Миколи Гоголя (нині університет). Як медаліст складає перший іспит зі спеціальності на „відмінно”, від решти звільняється. То були роки, коли після незначного потепління, знов почався наступ на українське слово, на нашу культуру. Проте, атмосфера у вузі, освяченого класиками української літератури, була відносно терпима. Висока духовна аура, яку створив у попередні роки керівник літературної студії Дмитро Наливайко, авторитет викладачів, справжніх патріотів України пробуджували в студентській молоді почуття любові до рідного слова. В такому оточенні формувався світогляд Володимира Івановича. В стінах вузу він продовжує писати вірші як українською, так і російською мовами, друкується в обласній та республіканській пресі. В коротенькій передмові до добірки своїх віршів, що були опубліковані в журналі „Літературний Чернігів” № 8 за 1998 р. він так згадує той час: „Пізніше, навчаючись на філологічному факультеті Ніжинського педінституту ім. М. В. Гоголя, разом з Анатолієм Шкуліпою, Іваном Просяником, Любов'ю Пономаренко, Олександром Семененком, Олександром Забарним, Михайлом Москаленком, Олександром Гадзинським та іншими відвідував літстудію, якою керував мудрий і доброзичливий наставник Павло Олександрович Сердюк. Від нього ми вперше почули, що „Любіть Україну” Володимира Сосюри – це перлина української лірики, а не те, що нам досі казали.” Тут захоплюється творами Тараса Шевченка, Павла Тичини, Григора Тютюнника, В. Шукшина, поезією сучасних українських і російських поетів, вивчає народну творчість, готує пошукові матеріали з літературознавства.

У 1979 році закінчує з відзнакою інститут, деякий час працює в одній із середніх шкіл смт Березна Менського району, викладає російську мову і літературу, затим відбуває службу у війську. Демобілізувавшись, йде працювати (обраний за конкурсом) асистентом кафедри російської та зарубіжної літератури в рідний інститут, який кілька років тому закінчив. Звідси й починається його шлях у науку. У 1984 році вступає до аспірантури при Інституті української літератури ім. Тараса Шевченка НАН України, яку закінчує у 1987 році. Захищає кандидатську дисертацію на тему: „Сучасна поезія України і творчість М. Ушакова та Л. Вишеславського 60-80-х років.” З 1988 року Володимир Кузьменко – доцент, завідуючий кафедрою української та зарубіжної літератури, а з 1994 року - декан філологічного факультету Переяслав-Хмельницького філіалу КДПІ ім. О. Горького (нині його реорганізовано в Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди). Тут пише чимало статей з питань культури та педагогіки. Досліджує творчість українських письменників ХХ ст., складає та видає кілька бібліографічних покажчиків.

1995 року Володимир Кузьменко стає докторантом при Інституті української літератури ім. Тараса Шевченка НАН України. Науковий консультант В. Кузьменка – В. Г. Дончик (нині академік НАН України.) До речі, В. Кузьменко був і першим аспірантом у В. Дончика. Під час навчання посилює наукову працю, видає кілька навчальних посібників з літературознавства.

Появу на світ книги "Словник літературознавчих термінів" науковці сприймають схвально. У статті „Серед книг”, яка була надрукована у журналі „Всесвітня література” № 2 за 1998 р., кандидат філологічних наук Ю. Ковбасенко зокрема писав так про це видання: „ Викладачі та учні середньої і вищої школи відчувають гострий дефіцит сучасної словниково-довідкової літератури взагалі, причому - з гуманітарних дисциплін – у першу чергу. Тому поява нового видання, написаного фахівцем високого ґатунку (з цим, гадаю, погодиться кожен, хто читав цю та попередні праці цього автора), можна лише вітати”. В. Кузьменко наполегливо поширює свою роботу про створення нової навчальної літератури, бо від радянської влади нам дісталися у спадок підручники чисто інформативні, вкрай заідеологізовані, часто антиукраїнські за духом. Його ставлення до цієї проблеми принципове. У передньому слові навчального посібника з літературознавства він напише: „Серед найголовніших проблем, що постали сьогодні перед суверенною Україною – розбудова національної освіти. У зв'язку з цим особливої гостроти набуває питання створення підручників на національній основі, яке в Україні тривалий час було відсутнє взагалі.”

Десь на початку 1996 року Володимир Іванович надсилає до журналу „Літературний Чернігів” статтю про поета Василя Чумака „І засяють вони, як ті зорі...” Коли я дізнався, що автор цієї статті дуже близький мій земляк, – наші села розмежовує тільки ліс та річечка Снов, на якій і моє, як і його, промайнуло дитинство, - що він теж купався в її бистрині, вудив рибу, зовсім поруч блукав заливними луками, дихав тим повітрям, що і я, то відчув щось споріднене з цією людиною. І хоча з ним ніколи не зустрічався, здалося, що знаю Володимира Івановича давно. Навіть уявив його перед собою – стрункого, русявого, з щирою посмішкою та добрими розумними очима. Тоді я поділився з ним своїми відчуттями в листі.

Відтоді розпочалася тісна співпраця Володимира Кузьменка з „Літературним Черніговом”, а також і наша дружба, якою я дуже дорожу. Згодом він став членом Літературної спілки „Чернігів” та членом редколегії журналу задля того, щоб підтримати ті добрі справи, які розпочала літературна спілка „Чернігів” по духовному відродженню рідної йому Чернігівщини. (Хоча міг би за бажанням стати і членом Національної спілки письменників України, бо мав уже вагомий доробок на теренах літературознавства). З перших днів починає опікуватися кожним числом журналу. Вболіває за його становлення, змістовне наповнення, імідж. Дає поради, як утриматися на плаву в час галопуючої інфляції в 90-х роках. Не дивлячись на перевантаження науковою та педагогічною діяльністю, пише та надсилає майже до кожного числа журналу літературознавчі матеріали, статті про видатних земляків, есе, рецензії. У 1997 році „Літературний Чернігів” публікує його статтю „Натруджені мозолі „малої” прози чи модернізм по-чернігівськи?”, в якій фахово і досить критично аналізує твори чернігівських авторів - П. Антоненка, В. Савенка, А. Деркача, В. Шкварчука, В. Мастерової та інших, надрукованих в попередніх числах часопису. Ця стаття, безперечно, добре послужила молодим прозаїкам, посприяла у формуванні їх літературних смаків, у баченні ними не викривленої дійсності. Написав В. Кузьменко і ряд критичних статей на окремі видання творів письменників, членів літературної спілки „Чернігів”, зокрема на мої книги „Відлуння душі”, „Веселий Штанько”, „Багряні громи” та ін.

Через 10 років після заснування журналу Володимир Кузьменко надрукує в газеті „Сіверщина” статтю „Літературний Чернігів проти виродження роду”, в якій з гордістю скаже про авторитет журналу, що зростає серед читачів не лише Чернігівщини, а й України. Разом з тим, з боєм підкреслить про мовні огріхи і інші недоліки, що трапляються на його сторінках. Турбота про журнал у Володимира Івановича – невсипуща. За ці роки він видрукував у часописі близько 40 літературознавчих та культурологічних статей.

В кінці 1998 року В. Кузьменко видає велику за обсягом (більше 300 сторінок) монографію при Інституті літератури ім. Т. Шевченка НАН України „Письменницький епістолярій в українському літературному процесі 20-50-х років ХХ ст.”, в якій вперше

комплексно досліджує письменницький епістолярій доби сталінізму, його значення в українському літературному процесі. На матеріалах приватної кореспонденції М. Вороного, В. Винниченка, М. Хвильового, М. Куліша, М. Рильського, О. Довженка, І. Багряного, простежує спадкоємні зразки з європейською епістолярною традицією. Розглядає окремі різновиди письменницького листування та їх роль в умовах радянської цензури. Ця праця стала основою його докторської дисертації, яку науковець захистив у квітні 1999 року.

В. Кузьменко постійно поєднує свою наукову працю з викладацькою. З 1990 року він – професор, декан факультету романо-германської філології Київського гуманітарного інституту, а з вересня 2001 року – професор кафедри теорії літератури та компаративістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Нині – професор, проректор з наукової роботи та заочного навчання Київського славістичного університету, очолює новостворену ним кафедру теорії літератури та компаративістики. Є заступником головного редактора журналу цього університету „Вісник,” членом редколегії журналу „Літературний Чернігів”. Щойно підготував до друку монографію, яка має з’явитися до ювілею вченого: „На бистрині часу”. Це своєрідне „вибране”, куди увійшли кращі статті, розкидані в часописах, так матеріали, підготовлені спеціально для цього видання. Окрім всього, читає лекції, виступає на наукових конференціях з питань педагогіки та мови. А скільки віддає енергії та знань як керівник, готуючи молодих аспірантів, скільком допоміг здібним студентам, початкуючим творчим особистостям, які, завдяки йому, знайшли своє місце і в науці, і в літературі. Володимир Іванович завжди відзначався наставництвом, людською добротою, умінням помітити і поцінувати талант, безкорисливістю у допомозі іншим.

А поміж клопотами науковими, педагогічними і видавничими, Володимир Іванович знаходить час, щоб побути у рідному Макишині, провідати маму, походити розкішними луками, посидіти на березі Снову, помріяти, як колись у дитинстві, дослухаючись, як дихає вітерець, як шепоче втаємничено верболіз попід кручами. Бо саме рідна земля спонукає до роздумів, насажує на нові творчі плани.

Відрадно, що в родині В. Кузьменка ще два науковці: дружина Надія Кузьменко – доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Донька Марина теж пішла батьковою дорогою – щойно закінчила аспірантуру та успішно захистилася.

Володимир Кузьменко нині у розквіті фізичних і духовних сил, має високий духовний потенціал, молодече серце, невичерпне бажання служити людям. Тож, безумовно, незабаром з’являться нові наукові проекти, українознавчі та літературознавчі дослідження, книги.

В одному з своїх віршів, який був надрукований у журналі „Літературний Чернігів”, Володимир Іванович так говорить:

*Я лиш зерня в розсаднику віршів,
А серце спрагле вже колосся просить...
Вологу п'ю дорогоцінних слів
І вірю в те, що буду плодоносить.*

Михась ТКАЧ,
голова літературної спілки „Чернігів”,
член Національної спілки письменників України.

Біобібліографічний покажчик ”Володимир Іванович Кузьменко” продовжує серію посібників, присвячену письменникам Чернігівщини, які були підготовлені та видані

Чернігівською ОУНБ ім.В.Г.Короленка у попередні роки. Він містить відомості про творчий доробок доктора філологічних наук, професора кафедри новітньої української літератури Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Кузьменка Володимира Івановича.

Посібник має за мету систематизувати друковані джерела, які розкривають творчість вченого, літературознавця та знайомлять з його життям. Він побудований за такими розділами:

- Наукові та навчально-методичні праці В.Кузьменка;
- Публіцистичні твори, статті з питань літератури та культури;
- Література про творчість Володимира Кузьменка.

У покажчику дотримано хронологічний характер розміщення опублікованих праць у прямій послідовності. Деякі з них проанотовані.

Даний посібник супроводжується допоміжним довідковим апаратом, що складається з іменного покажчика. Добір матеріалу завершено у липні 2008 року. Бібліографічний опис здійснено відповідно існуючим державним стандартам та згідно з рекомендаціями ЦНБ ім.В.І.Вернадського по складанню та оформленню бібліографічних покажчиків.

НАУКОВІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ПРАЦІ В.КУЗЬМЕНКА

1983

1. В.МАЯКОВСКИЙ и русская поэзия Украины //Тезисы научной конференции по проблемам окружения В.Маяковского и межнациональных литературных связей.– Одесса, 1983. – С.39-41.
2. Л.ВЫШЕСЛАВСКИЙ - переводчик Т.Г.Шевченко //Тезисы научной конференции „В семье единой”. – К., 1983.– С.66-69.

1984

3. СЛОВО, дважды сказанное: Критика //Радуга.– 1984.– №3. – С.136-143.
Про переклади творів Т.Шевченка Леонідом Вишеславським.

1985

4. ФРОНТОВОЕ творчество Леонида Вышеславского //Они сражались за Родину. – Кировоград, 1985. – С.14-16.
5. ПОЭЗИЯ М. Рьльского в переводах русских поэтов Украины //Тези доповідей і повідомлень республіканської науково-теоретичної конференції 28-30 травня 1985 року. – Житомир, 1985. – С.15-16.
6. РУССКИЕ советские поэты Украины и фронтовая печать //Журналистика: Респ. міжвід. наук. зб. – К., 1985. – Вип.17. – С.74-81.

1986

7. З ЛИСТУВАННЯ М.Рильського та М.Ушакова: Публікації та повідомлення //Рад. літературознавство. – 1986.– №10. – С.59-68.
8. М.УШАКОВ – перекладач поезії П.Тичини //Тези доповідей і повідомлень звітної наукової конференції викладачів Ніжинського педінституту ім.М.Гоголя. – Ніжин, 1986. – С.73-77.

1987

9. СОВРЕМЕННАЯ поэзия Украины и творчество Н. Ушакова и Л. Вышеславского 60-80-х годов: Автореф.дис. ... канд.филол.наук. – К., 1987. – 17с.
10. „ЖУРБА” Л. Глібова в перекладі М.Ушакова //Глібовські читання, присвячені 160-річчю з дня народження поета: Тези доп. – Ніжин, 1987. – С. 43-44.

11. „ОТ ДУШИ к душе...”: Из переписки Николая Ушакова с советскими писателями //Радуга. – 1987. – №11.– С.144-147.

1989

12. К ВОПРОСУ о воссоздании национальной специфики оригинала //Интернациональное и национальное в подготовке будущего учителя: Метод. рек. – Измаил, 1989.– С.56-57.

13. АНАЛИЗ поэтического текста: Метод. советы. – К., 1989. – 108с.

14. Н.КРУПСКАЯ и М.Горький //Педагогическое наследие Н. Крупской и перестройка народного образования.– Переяслав-Хмельницкий, 1989. – С.112-115.

1990

15. ДОНЕСТИ дух оригіналу: [Переклади Миколи Ушакова] //Слово і час. – 1990. – №2. – С.63-67.

16. ПУШКИН в творческой судьбе Николая Ушакова //Пушкин в Бессарабии. – Измаил, 1990. – С.55-57.

17. ЧЕЛОВЕК и природа в русской советской поэзии //Экология: Проблемы образования и воспитания. – Переяслав-Хмельницкий, 1990. – С.218-219.

18. ДО ПИТАННЯ про історію перекладу „Заповіту” Т.Г.Шевченка російською мовою //Т.Г. Шевченко і Переяславщина. – Переяслав- Хмельницький, 1990. – С.218-219.

19. ДУБОВ Микола Іванович //Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К.,1990. – Т.2. – С.118.

20. ЄВСА Ірина Олександрівна //Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К.,1990. – Т.2. – С.180.

21. КОВАЛЕВСЬКИЙ Володимир Володимирович //Українська літературна енциклопедія: В 5 т. – К.,1990. – Т.2. – С.507.

22. „РЕВИЗОР” Гоголя на українском языке //Тезисы докладов III Гоголевских чтений. – Полтава, 1990. – С.88-89.

23. УШАКОВ Н. „Натруженные мозоли стиха” /Вступ. заметка и публ. В.Кузьменко //Лит. учеба. – 1990. – №6.– С.152-154.

1991

24. МАСТАЦКІ переклад і узаемаузбагаченне національних літаратур //Беларуска-українські пастьчны узаемапераклад. – Мінськ, 1991. – С.73-96.

Співавт.: С.Шпаковський.

1992

25. Я.А.КОМЕНСЬКИЙ про сімейне виховання //Педагогічна спадщина Я.А. Коменського і перспективи розвитку народної освіти. – Переяслав-Хмельницький,1992.– Т.3. – С.58-59.

Співавт.: Н.Кузьменко.

26. ІВАН Петрович Дудко: Бібліогр. покажч. краєзн. публ. (1958 – 1991). /Уклад. М.І. Євсієнко; Наук.ред. В.Г.Іваненко; Рецензент В.І.Кузьменко. – Городня, 1992. – 20 с.

27. АНАЛИЗ художественного перевода рассказа //Анализ художественного текста: Метод. рек. – Переяслав-Хмельницкий, 1992. – С.41-51.

28. НАРОДОЗНАВСТВО і професійна підготовка майбутніх вчителів //Психолого-педагогічні основи формування творчої особистості педагога оновленої національної школи. – Умань, 1992. – С.81-83.

29. ОЛЕКСАНДР Іванович Потапенко: Бібліогр. покажч. наук. пр. – К.,1993. – 21с.

30. ІВАН Іванович Гурін як фольклорист //Переяславська земля та її місце в розвитку української нації, державності та культури: Тези всеукр. наук. конф. – Переяслав-Хмельницький, 1992. – С.137-139.

1993

31. НАРОДОЗНАВСТВО і професійна підготовка вчителя //Українознавство і професійна підготовка вчителя.– Дніпропетровськ, 1993. – С.74-76.

Співавт.: Н.Кузьменко.

32. ПУБЛІКАЦІЇ науково-педагогічних працівників: Бібліогр.показч. – Переяслав-Хмельницький, 1993. – 39с.

Співавт.: Н.Кузьменко.

33. ПОЕМА „Марія” Т.Г.Шевченка в інтерпретації Б.Л.Пастернака російською мовою //Тези науково-практичної конференції, присвяченої творчості Т.Г.Шевченка. – Канів, 1993. – С.37-39.

34. ЕПІСТОЛЯРІЙ Лесі Українки як вияв авторської свідомості //Леся Українка і сучасність. – Одеса, 1993.– С.32-35.

1994

35. РОЛЬ інтеграційних зв'язків між предметами початкової школи в екологічному вихованні //Екологія і освіта: Проблеми теорії і практики. – Умань, 1994. – Т.1. – С.90-92.

Співавт.: Н.Кузьменко.

36. ЗА РЯДКОМ листа: З епістолярної спадщини Максима Рильського //Слово і час. – 1994. – №3. – С.62-64.

37. ШКІЛЬНИЙ словник з народознавства. – К.: Освіта, 1994.– 512 с.

Співавт.: О.І.Потапенко.

Рец.: Чухліб В. Сигнальний примірник //Літ. Україна. – 1995. – 12 верес.

Чухліб В. Нове видання //Вечірній Київ. – 1995. – 26 верес.

Чухліб В. Нові книги //Чернігів. вісн. – 1995. – 13 жовт.

1995

38. ШКІЛЬНИЙ словник з українознавства. – К.: Укр..письменник, 1995.– 290 с.

Співавт.: О.І.Потапенко.

Рец.: Седень О. За зразком Брокгауза і Єфрона //Новини Городнянщини. – 1996. – 15 черв.

39. „РЕПРЕСОВАНИЙ» „Кобзар” Т.Г.Шевченка 1964 року //Тарас Шевченко і Переяславщина. – Переяслав-Хмельницький, 1995. – С.13-17.

1996

40. ЕПІСТОЛЯРІЙ українського письменства „розстріляного відродження”, як вияв авторської свідомості в умовах тоталітаризму //Літературознавство. Бібліографія. Інформатика: Доп. та повідом. III Міжнар. конгр. україністів.– Харків, 1996.– С.145-149.

41. НАЦІОНАЛЬНИЙ компонент у шкільному підручнику з української літератури для 6 класу //Методика. Досвід. Пошук: Метод. зб. – Ніжин,1996. – Вип.3. – С.12-15.

Співавт.: Н.Кузьменко.

42. З ТВОРЧОГО спадку Миколи Вороного //Слово і час.– 1996. – №3. – С.72-74.

43. „І ЗАСЯЮТЬ вони, як ті зорі... ”: Літературознавство //Літ.Чернігів. – 1996. – № 8. – С.43-51.

Новий погляд на життя та творчість поета Василя Чумака.

44. СІВЕРЯНСЬКІ джерела „малої” прози Михася Ткача //Сіверян. літопис. –1996. – № 4. – С.127-131.

45. З ЕПІСТОЛЯРНОГО спадку [поета] Миколи Вороного //Літ. Чернігів. – 1996. – №9. – С.52-61.

46. ПАЛІМПЕСЕСТИ Миколи Вороного: до 125-річчя від дня народження поета //Дивослово. – 1996. – №12. – С.13-16.

1997

47. ДИФІРАМБ чи епітафія жанрові? Написане лишається //Слово і час. – 1997. – № 1. – С.72-77.

48. ЯК ЛІКУВАТИ „бронзову хворобу” вірша? //Літ. Чернігів. – 1997. – № 10. – С.110-117. Характеристика поетичних творів, опублікованих в журналах „Літературний Чернігів”.

49. НАТРУЖЕНІ мозолі „малої прози чи постмодернізм по – чернігівськи? ” //Літ. Чернігів. – 1997. – №11. – С.92-100.

Аналіз прозових творів, опублікованих в журналі „Літературний Чернігів”.

50. ГРОНО нездоланих співців: Навч. посіб. – К.: Укр.письменник, 1997.– 281с.

51. СЛОВНИК літературознавчих термінів. – К.: Укр..письменник, 1997. –230с.

Рец.: Ткач М. Навчальний посібник для вчителів та учнів //Сіверян.літопис. – 1997. – №6. – С.149 – 150.

Сапон В. „Не бійтесь заглядати у словник...” //Десн.правда. – 1997. – 23 листоп.

Ткач М. „Словник літературознавчих термінів” – без ідеологічної заангажованості //Літ.Чернігів. – 1997. – №11. – С.121 –123.

Ткач М. Навчальний посібник для вчителів та учнів //Просвіта. – 1997. – 6 груд.

Трусова А. „Не бійтесь заглядати у словник...” //Вітчизна. – 1998. – №3-4. – С.145-146.

Литвин В. Для вчителів і старшокласників //Слово і час.– 1998. – №4-5. – С.96, 104.

1998

52. ПРО ВИДИ перекладу, форми і методи роботи з ним: Матеріал до уроку //Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – №6. – С.10-12.

53. ВСЕ ПОЧИНАЄТЬСЯ з любові до рідного краю //Сіверян. літопис. – 1998. – №2. – С.130-131.

Рец. на кн.: Ткач М. Веселий Штанько, або Сторінки щоденника Грицька Селезня з Качківки: Романтично-пригодницька повість. – Чернігів: Літ.спілка „Чернігів”, 1997.– 140 с.

54. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій в українському літературному процесі 20-50-х років ХХ ст. – К.: Ін-т л-ри ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 1998. – 305с.

Рец.: Ковбасенко Ю.І. Серед книг //Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1998. – №2. – С.54.

Ткач М. [На початку цього року...] //Літ. Чернігів.– 1999. – №13. – С.40.

Ткач М. Письменницьку епістолярію – на наукову основу //Чернігів. відом. – 1999. – 9 квіт. – С.6.

Нічлава О. Про літературу листів //Сіверян. літопис. – 1999. – №2. – С.195-196.

1999

55. ВІЧНА загадка любові: Матеріал до уроку за поетичними та епістолярними творами Ф.Петрарки //Всесвітня література в середніх навчальних закладах України.– 1999. – №3. – С.14-17.

56. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій в епоху класицизму //Придніпровський наук. вісн. – 1999. – №109. – С.79-89.

57. НА ШЛЯХУ до синтезу: Літературознавство //Літ. Чернігів. – 1999. – №13. – С.84-86.

Рец. на кн.: Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем. – К.: Смолоскип, 1998. – 313с.

58. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій як літературний та історіографічний жанр //Наукові записки Сімферопільського держ. ун-ту. – 1999. – Т.ХІ. – С.89-97.

59. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій в українському літературному процесі 20-50-х років ХХ ст.: Захист перед захистом //Слово і час. – 1999. – №2. – С.58-61.

Бесіда В.І.Кузьменка з опонентом, відомим дослідником літератури ХІХ – ХХ ст. Миколою Кодаком.

60. НЕВІДОМІ автографи з архіву М. Ушакова //Сіверян. літопис. – 1999. – №1. – С.140-142.

61. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій в українському літературному процесі 20-50-х років ХХ ст.: Автореф. дис.... доктора філол.наук. – К., 1999. – 34 с.

62. З МАТЕРИКА письменницького епістолярію //Слово і час. – 1999. – №7. – С.89-90.
Рец. на кн.: Нитченко Д. Листи письменників. Зб. 2-й та 3-й. – Мельборн; Ніжин, 1998.

63. З ЛЮБОВІ і болю //Ткач М. Відлуння душі. – Чернігів, 1999.– С.3-4.
Вступне слово до книги письменника.

2000

64. „РЕПРЕСОВАНИЙ” „Кобзар” Т.Г. Шевченка 1964 року (за епістолярієм Максима Рильського) //Тарас Шевченко і Європейська культура: Зб. пр. міжнар. ХХХІ наук. шевченківської конф. – К.; Черкаси, 2000. – С.342-345.

65. ЖАНР відкритого листування в українському письменстві ХХ ст. //Вісник (Літературознавчі студії) Міжнародного інституту лінгвістики і права. – К., 2000. – Вип. 3. – С.41-46.

66. УКРАЇНСЬКА епістолярна радіопубліцистика Другої світової війни //Наукові записки Ніжинського державного педагогічного університету ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2000. – Серія: Філол.науки. – С.135-137.

67. ВОЛОДИМИР і Розалія Винниченки: З подружнього листування (1914) /Передне слово, підготовка тексту й примітки В.Кузьменка //Слово і час. – 2000. – №7. – С.65-79.

68. ДУША - мов пісня... //Слово і час. – 2000. – №12. – С.79-80.

Рец. на кн.: Ткач М. Відлуння душі: Оповідання, новели. – Чернігів: Літ.спілка „Чернігів”, 1999. – 172 с.

69. НЕВІДОМІ автографи з архіву Григорія Чупринки: Літературознавство //Літ. Чернігів. – 2000. – №14. – С.50-55.

70. „ВЕЛИКЕ бачиться на відстані...”: Рецензії //Літ. Чернігів. – 2000. – №15. – С.123-127.

Рец. на кн.: Астаф’єв О. Зблизька і на відстані: Вірші, поеми, переклади. – 2-е вид., доп. – Ніжин: Просвіта, 1999. – 224с.

71. ХУДОЖНІЙ переклад і взаємозбагачення літератур //Укр.мова й літ. в середн. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах.– 2000. – №4. – С.44-54.

2001

72. ГЕНЕЗА європейської епістолографії //Науковий вісник Київського гуманітарного інституту. – 2001. – Серія: Філол. науки. – №1. – С.35-49.

73. Ред.: СТУДЕНТСЬКИЙ науковий вісник Київського гуманітарного інституту. – К., 2001. – Вип.1. – 32 с.

2002

74. ЗВИЧАЙНЕ скло чи справжні самоцвіти? Проблеми літературно-наукової підготовки учнівської молоді //Укр. мова й літ. в середн. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – №2. – С.25-28.

75. ЕНЦИКЛОПЕДІЯ літературних персонажів //Літ. Чернігів. – 2002. – №3-4. – С.81-96.

Уривок з нової публ. „Енциклопедія літературних персонажів українського письменства ХІХ ст.”, присвяченої творчості Миколи Гоголя.

76. СЛОВО про наставника //Студент. вісн. – 2002. – № 4 (9). – С.6.

77. Т.ШЕВЧЕНКО в житті і творчості Л.Вишеславського //Шевченкознавчі студії: Зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип.4. – С.53-56.

78. ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ роман останньої третини ХХ ст. //Науковий вісник Київського гуманітарного інституту.– 2002. – Серія: Філол. науки. – №2.– С.79-87.

79. СЛОВО поетеси крізь призму рукопису //Слово і час.– 2002. – №5.– С.81-83.

Рец.на кн.: Мірошниченко Л. Над рукописами Лесі Українки: Нариси з психології творчості та текстології. – К.: Ін-т літ. ім. Т.Г.Шевченка НАН України, 2001. – 264 с.

80. ЕПІСТОЛЯРНА критика Лесі Українки //Науковий вісник Волинського державного університету.– Луцьк, 2002.– Серія: Філологія . – С.56-59.

81. ПОВІСТІ Т.Шевченка крізь призму епістолярної форми: Джерела //Літ. Чернігів. – 2002. – №1. – С.110-121.

82. „МАБУТЬ, вірно те серце любило... ” //Сіверян. літопис. – 2002. – №2. – С.142-143. Співавт.:Н.Кузьменко.

Рец.на кн.: Зеленська Л. Ганна Барвінок (Життєпис на основі епістолярної спадщини). – Чернігів, 2001. – 130 с.

83. „ВИНО творчості” [поета і ученого] Олександра Астаф’єва //Вітчизна. – 2002. – №7-8.– С.133-135.

84. ЕПІСТОЛЯРНА публіцистика О.Довженка періоду Другої світової війни //Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка.– К., 2002. – Серія: Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – Вип.12-13. – С.99-101.

2003

85. ЕНЦИКЛОПЕДІЯ літературних персонажів //Літ. Чернігів. – 2003. – №1. – С.65-78. Літературні персонажі Миколи Гоголя.

86. АСТАФ’ЄВ Олександр Григорович: Бібліогр. покажч. /Авт. передм. В.Кузьменко. – К.: ВПУ „Київ. ун-т”, 2003.– 108с.

Упоряд.: В.Кузьменко.

87. ТЕМАТИКА та методичні рекомендації до написання курсових робіт з історії польської літератури для студентів спеціальності „Польська мова й література, англійська мова”.– К.: КСУ, 2003. – 18 с.

88. ДИПЛОМНА робота з історії польської літератури: Метод. рек. для студ. спеціальності „Польська мова й література, англійська мова”. – К.: КСУ, 2003. – 42 с.

89. ВСТУП до літературознавства: Навч.посіб. для студ. вищих навч. закл. напряму підготовки «Філологія» – К.: КСУ, 2003. – 226 с.

90. АРХІТЕКТОНІКА повістей Шевченка: епістолярна форма як домінуючий принцип побудови творів //Шевченкознавчі студії: Зб. наук. пр. – К., 2003. – Вип.4. – С.30-37.

91. ГЕНЕЗА європейської приватної кореспонденції та українська епістолографія: Ст. та повідомлення //Київ. старовина. – 2003. – №3. – С.3-21.

92. ЕПІСТОЛЯРНА літературна критика Лесі Українки //Слов’янський вісник. – Рівне, 2003. – Вип.3. – С.147-149.

93. ЕПІСТОЛЯРІЙ Григора Тютюнника: Стиль письменника і взаєморецепція з адресатами //Григор Тютюнник і сучасність: Зб. наук. пр. – К., 2003. – С.54-59.

94. ЕПІСТОЛЯРНА публіцистика Юрія Яновського 30 – 40-х років //Вісник Київського національного університету ім.Т.Г.Шевченка. – К., 2003. – Серія: Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – Вип.14. – С.83-87.

95. ЕПІСТОЛЯРНИЙ стиль чи літературний та історіографічний жанр? //Філологічні семінари. – К., 2003. – Вип.6. – С.96-105.

96. БАКАЛАВР //Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т.2. – С.109.

97. СЛАВІСТИКА як інтегративний напрям наукової діяльності університету //Рідна школа. – 2003. – №10.– С.7-8.

98. ВНЕСОК вчених КСУ в розвиток слов’янознавства //Вісник Київського славістичного університету (КСУ). – 2003. – Серія: Історія. – Вип.15. – С.10-12.

99. ЕПІСТОЛЯРНА критика Лесі Українки //Вісник КСУ.– 2003. – Серія: Філологія. – Вип.16. – С.3-16.

2004

100. ЭПИСТОЛЯРНОЕ наследие украинских писателей в учебном курсе истории отечественной литературы //Известия Академии педагогических и социальных наук. – Москва; Воронеж, 2004. – Т.VIII. – С.99-105.

101. ВСТУП до літературознавства: Навч.-метод. комплекс дисципліни (НМКД). – К.: КСУ, 2004. – 21 с.

102. ІСТОРІЯ української літератури: НМКД. – К.: КСУ, 2004. – 36 с.

103. ЩЕ РАЗ про епістолярний стиль //Актуальні проблеми слов'язнавства: У 2-х ч.– К.,2004.–Ч.1.–С.3-27.

104. ЩЕ РАЗ про „літературу листів” та про епістолярну спадщину Григора Тютюнника зосібно: Літературознавство //Літ. Чернігів. – 2004. – №3. – С.80-84.

105. ВІСНИК Київського славистичного університету //Енциклопедія сучасної України. – К., 2005. – Т.4. – С.602.

2005

106. ПРОБЛЕМА національної направленности учебников для чтения в начальной школе Украины //Известия Академии педагогических и социальных наук. – Москва; Воронеж, 2005. – Т.IX. – С.77-96.

107. ІСТОРІЯ зарубіжної літератури: НМКД. – К.: КСУ, 2005. – 32 с.

108. ПРОБЛЕМЫ интеграции студентов педагогических специальностей в педагогическую культуру //Известия Академии педагогических и социальных наук. – Москва; Воронеж, 2005. – Т. IX.

109. ПІДРУЧНИКИ нового покоління для вищих навчальних закладів України як засоби навчання в умовах єдиного європейського освітнього простору //Університет. – 2005. – №6. – С. 41-44.

110. БУЛГАКОВ и власть: отражение авторского самосознания в частной переписке писателя //Духовный мир произведений М. Булгакова – К., 2005. – С.9-15.

111. ЕПІСТОЛЯРНА спадщина Григора Тютюнника: стиль письменника і взаєморецепція з адресатами //”Прийшов, щоб не розлучатися ...”. – К., 2005.– С.145-149.

2006

112. Ред.: ВІД ДУХОВНИХ джерел Візантії до сучасної України: Матеріали IV-ої Всеукр. наук. конф. – К., 2006. – 180с.

113. УКРАЇНСЬКІ письменники другої половини ХХ ст. в листах //Університет. – 2006. – №6. – С.109-112.

Рец.на кн.: Мазоха Г.С. Український письменницький епістолярій другої половини ХХ століття: жанрово-стильові модифікації: Монографія. – К.: Міленіум, 2006.

114. ПРО ВИДИ перекладу, форми і методи роботи з ним: Матеріал до уроку //Всесвітня л-ра в середн. навч. закладах України. – 2006. – №11. – С.47-49.

2007

115. СЛОВО про вчителя: Ювілеї //Літ. Чернігів. – 2007.– №1. – С.77-79.
Літературознавець і критик В.Дончик.

116. ХАРАКТЕР молоді душі [професора Г.Ф.Семенюка] //Вісник КСУ. Серія «Філологія». – 2007. – №34. – С.5-7.

117. СТАН і перспективи розвитку славистики в Україні //Літ. Чернігів. – 2007. – №4. – С.148-151.

118. ІДЕАЛИ правди і краси Віталія Дончика: До 75-річчя вченого й громадсько-політичного діяча //Дивослово. – 2007.– №4. – С.62-63.

119. УКРАИНСКИЙ государственный Центр славистики: от реалий к идеалу //Зборник Матице српске за славистику.– Нови Сад, 2007. – С.79-91.

120. СЛАВЯНСКАЯ проблематика как интегрирующая основа научно-исследовательской и образовательной деятельности Киевского славистического университета //Тезисы докладов

представителей украинской делегации на научном сербско-славянском форуме 14-15 июня 2007 года.– Белград, 2007. – С.12-15.

121. Ред.: ВІД ДУХОВНИХ джерел Візантії до сучасної України: Матеріали V-ої Всеукр. наук. конф. – К., 2007. – 182с.

122. Ред.: ВІД ДУХОВНИХ джерел Візантії до сучасної України: Матеріали VI-ої Всеукр. наук. конф. – К., 2007.– 186с.

123. Ред.: ВІД ДУХОВНИХ джерел Візантії до сучасної України: Матеріали VII-ої Всеукр. наук. конф. – К., 2007. – 184с.

124. ФОРМИРОВАНИЕ риторических способностей студентов-филологов //Известия Академии педагогических и социальных наук. – Москва; Воронеж, 2007. – Т.IX. – С.51-59.

125. ІСТОРІЯ української літератури ХХ ст. /За ред.проф.В.І.Кузьменка – К.: КСУ, 2007. – 396 с.

126. АКТУАЛЬНІ проблеми історії слов'янських літератур: НМКД. – К.: КСУ, 2007. – 32 с.

127. Ред.: ВІД ДУХОВНИХ джерел Візантії до сучасної України: Матеріали VIII-ої Всеукр. наук. конф. – К., 2007. – 182 с.

2008

128. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій в українському літературному процесі ХХ – поч. ХХІ ст. //Збірник програм нормативних курсів, спецкурсів та спецсеінарів кафедри новітньої української літератури. – К., 2008. – С.9-11.

129. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій в українському літературному процесі ХХ – поч. ХХІ ст. //Збірник програм спецкурсів кафедри новітньої укр. літератури. – К., 2008. – С.11-13.

130. ОСНОВИ компаративістики: НМКД. – К.:КСУ, 2008.– 24 с.

131. ТЕОРІЯ літератури: НМКД. – К.:КСУ, 2008. – 28 с.

132. ТЕОРІЯ і практика міжслов'янського перекладу: НМКД. – К.: КСУ, 2008. – 32 с.

133. АКТУАЛЬНІ проблеми слов'янського літературознавства: НМКД. – К.: КСУ, 2008. – 22 с.

134. МАГІСТЕРСЬКА робота з історії польської літератури: Метод. рек. для студ. магістеріуму. – К.: КСУ, 2008.– 42 с.

135. Ред.: АКТУАЛЬНІ проблеми слов'янознавства. – К.: КСУ, 2008. – 280 с.

136. ІСТОРІЯ зарубіжної літератури ХХ ст. /За ред.проф.В.І.Кузьменка – К.: КСУ, 2008. – 340 с.

137. ПИСЬМЕННИЦЬКИЙ епістолярій як теоретико-літературна проблема //Актуальні проблеми теорії та історії літератури. – Сімферополь, 2008. – С.31-39.

ПУБЛІЦИСТИЧНІ ТВОРИ ТА СТАТТІ З ПИТАНЬ ЛІТЕРАТУРИ І КУЛЬТУРИ

1983

138. БЫСТРОКРЫЛАЯ муза: Борису Палийчуку – 70 лет //Правда Украины. – 1983. – 4 июня.

Укр. поет та прозаїк.

139. ЖИВОЙ среди живых //Правда Украины. – 1983. –19 июля.

В.В. Маяковський і Україна.

1985

140. ЯЗЫКОМ Пушкина //Правда Украины. – 1985. – 19 марта.

Переклади творів М.Рильського російською мовою.

141. ПОВЕРНУЛИ назад: [Про долю творчого архіву М.Ушакова] //Літ. Україна. – 1985. – 14 листоп.

1989

142. «ДВА НАВЕК сплетенных корня»: Русский лирик на Украине [Л.М.Вышеславский] //Правда Украины. – 1989. – 18 марта.

143. ОТ ДУШИ к душе: К 90-летию со дня рождения русского поэта Николая Ушакова //Правда Украины. – 1989. – 7 июня.

1990

144. ДОБРЫЙ друг Украины [А.Т. Твардовский] //Правда Украины. – 1990. – 27 июня.

145. „НЕ ЗАБУДЬТЕ пом’янути...” [Про історію перекладу „Заповіту” Т.Г.Шевченка російською мовою] //Правда Украины.– 1990. – 26 дек.

1991

146. „ХАЙ СЛОВО мовлено інакше...” [Про переклади творів П. Тичини російською мовою] //Правда Украины. – 1991. – 26 янв.

1992

147. АДМІНІСТРАТИВНА круговерть і наукові пошуки – несумісні // Вісник Переяславщини. – 1992. – 25 черв.

148. ПОЛІССЯ: Уроки народознавства //Новини Городнянщини. – 1992. – 15 лип.

149. ОСЕЛЯ: Уроки народознавства //Новини Городнянщини. – 1992. – 25 лип.

150. ВІРНІСТЬ: Уроки народознавства //Новини Городнянщини. – 1992. – 26 серп.

151. СКРИНЯ: Народознавство: //Новини Городнянщини.– 1992. – 2 верес.

1996

152. ЗНАЙ наших! Земляки в усіх широтах /Рубрику підгот. В.Кузьменко //Літ. Чернігів. – 1996. – №9. – С.125-126.

153. З КОГОРТИ „перших хоробрих” [Про творчість поета В.Чумака] //Новини Городнянщини. – 1996. – 10 лип.

154. СПІВЕЦЬ ріки, що стала його долею [Про творчість прозаїка В.Чухліба] //Десн. правда.– 1996. – 18 лип.

1997

155. СВІТЛЕ диво: Сіверянські джерела „малої прози Михася Ткача”//Десн. правда. – 1997. – 21 верес.

2001

156. ПОШТОВА скринька: Про творчість [письменника] Василя Чухліба //Укр.мова й літ. в середн.шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2001. – №6. – С.141-143.

157. ВІД ПАРНАСУ до Олімпу /Вступ. сл. В.Кузьменка //Слово і час. – 2001. – №10. – С.78-79.

158. ХУДОЖНІЙ переклад і збагачення літератур: (Бінарний інтегрований урок в 11 класі) //Урок української. – 2001. – №11-12. – С.31-35.

Співавт.: О.Юранська.

159. НЕДОСПІВАНА пісня Василя Чухліба: Літературознавство //Літ. Чернігів. – 2001. – №16.– С.86-88.

160. Є.ГРЕБІНКА знаний і незнаний //Літ. Чернігів. – 2001.– №17. – С.100-103.

Рец. на кн.: Задорожна Л.М. Євген Гребінка: Літературна постать. – К.: Інтер, 2000. – 160 с.

2002

161. СОНЯЧНИЙ полудень О.Астаф’єва – педагога, письменника, літературознавця //Літ.Чернігів. – 2002. – №2(19). – С.151-157.

Співавт.:Н.Кузьменко.

162. ПІВВІКУ на бистрині часу: [Відомому укр.поету і літературознавцю О.Г.Астаф’єву - 50] //Сіверян. літопис. – 2002. – №4. – С.34-37.

163. ТКАЧЕВА крапля в океані прози //Сіверян. літопис. – 2002. – №5. – С.109-111.
До 65-річчя від дня народження письменника М.Ткача.

164. ТКАЧЕВА крапля в океані прози //Михайло Михайлович Ткач: Рек. покажч. – Чернігів, 2002. – С.3-9.

Вступ. ст. до бібліогр. покажчика.

165. "ЛІТЕРАТУРНИЙ Чернігів" проти виродження роду //Просвіта. – 2002. – 30 серп. – С.3.

До 10-річчя з дня заснування журналу.

2003

166. ПРИВАТНІ кореспонденції О.Довженка періоду Другої світової війни: Епістолярна спадщина //Літ. Чернігів.– 2003. – №2. – С.101-107.

2004

167. ВІЧНІСТЬ, віддзеркалена у слові //Літ. Чернігів. – 2004. – №4. – С.120-123.
До 90-річчя поета Л.Вишеславського.

168. РОДНОЇ город поета: К 90-летию со дня рожденія Л.Вышеславского //Славянский альманах. – 2004. – №4. – С.78-80.

Співавт.: Н.Кузьменко.

2005

169. ЖИТТЄВІ перевесла Петра Ярмоленка //Ярмоленко П.Я. Життєві перевесла. – Переяслав-Хмельницький, 2005.– С.3-5.

170. ЛІТОПИСЕЦЬ рідного краю: До 80-річчя від дня народження І.П. Дудка [відомого журналіста і краєзнавця] //Літ. Чернігів. – 2005. – №4. – С.150-153; Вісник КСУ.– 2005.– Серія: Філологія. – №25. – С.3-9.

171. ОЧІ - віддзеркалення душі //Літ.Чернігів. – 2005. - №3. – С.150-152.

Рец. на кн.: Давыдова К. Глаза: Сб. стихотворений. – К.: КМЦ „Поэзия», 2005. – 100 с.

2006

172. СВІТЛИЦЯ його серця: Пам'яті письменника Василя Чухліба //Університет. – 2006. – №4. – С.112-114; Літ. Чернігів.– 2006. – №2. – С.148-151.

173. З КОГОРТИ добротворців //Вісник КСУ. – 2006. – Серія:Філологія. – №33.– С.3-6.; Літ. Чернігів. – 2006. – №3. – С.168-170.

До 65-річчя ректора Київського славистичного університету Ю.Алексеева.

174. КОСМІЧНИЙ ритм часоплину Григорія Штона //Вісник КСУ. – 2006. – Серія: Філологія. – №33.– С.5-7.

175. ТКАЧЕВА крапля в океані прози //„Як много слово важить...”: Наук. зб. – Івано-Франківськ, 2006. – С.131-139.

Про творчість чернігів. письменника М.Ткача.

2007

176. ДАВНО очікуване видання //Літ. Чернігів. – 2007. – №2. – С.178-180.

Рец. на кн.: Літературознавча енциклопедія: У двох томах /Авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. – К.: ВЦ"Академія", 2007.

177. ДАВНО очікуване видання: здобутки і втрати //Університет. – 2007. – №3. – С.114-116.

Рец. на кн.: Літературознавча енциклопедія: У двох томах /Авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. – К.: ВЦ"Академія", 2007.

178. ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНЕ поле малої прози Михася Ткача //Вісник КСУ. – 2007. – Серія: Філологія. – №36. – С.3-19.

179. СВІТ правди й краси: До 70-річчя від дня народження М.Ткача: Літ. – критич. нарис. – К.: Вид-во КСУ, 2007. – 96 с.

180. З ВІРОЮ в слово: ([Відомому мовознавцю, педагогу] О.В.Прискоці – 60) //Київ. старовина. – 2007. – №4. – С.122-126.
Співавт.:А.Щегельський.

2008

181. РЕЦЕНЗІЯ на книгу Г.Клочечка //Вісн. КСУ. – 2008. – Серія: Філологія. – №38. – С.129-133.
Рец. на кн.: Клочек Г. Магія слова. – Кіровоград, 2007. – 360 с.

ЛІТЕРАТУРА ПРО ТВОРЧІСТЬ ВОЛОДИМИРА КУЗЬМЕНКА

182. ДУДКО В. І фізик, і лірик //Сільські новини (Городня).– 1975. – 19 трав.
183. ЛАУРЕАТ премії імені Сергія Остапенка [за нарис „Гроза над Сномом”] //Сільські новини. – 1976. – 6 трав.
184. КУЗЬМЕНКО Володимир Іванович //Публікації науково-педагогічних працівників: Біобібліогр. покажч. – Переяслав-Хмельницький, 1993. – С.18-20.
185. КУЗЬМЕНКО Володимир Іванович //Новини Городнянщини. – 1996. – 10 лип.
186. ПИРЯТИНСЬКИЙ С. Журнал зі своїм обличчям //Чернігів. відом. – 1998. – 20 берез.
Про публ. В. Кузьменка в журналі ”Літ.Чернігів” №11 за 1998 рік.
187. КУЗЬМЕНКО Володимир Іванович //Калібаба Д. Відомі діячі культури, науки, політики Чернігівщини. – Чернігів, 1998. – С.121.
188. НОВІ члени літературної спілки „Чернігів” //Літ. Чернігів. – 2001. – №17. – С.68.
189. КУЗЬМЕНКО Володимир Іванович //Городнянщина літературна: Біобібліогр. покажч. – Городня, 2001. – Ч.1. – С.11-12.
190. КУЗЬМЕНКО Володимир Іванович //Літературна спілка „Чернігів”: Біобібліогр. довід. – Чернігів, 2002. – С.21-24.
191. БУТИ не самовпевненим, а впевненим у собі – запорука успіху... //Планета МГІ (газета Київ. славіст. ун-ту).– 2003. – Жовт. – №2. – С.6-7.
192. КУЗЬМЕНКО Владимир Іванович //Академия педагогических и социальных наук. – М., 2004. – С.87.
193. КУЗЬМЕНКО Володимир Іванович //Альманах: Київський славістичний університет: перше десятиріччя. – К. 2005. – Ч.1. – С.3, 136 – 137.
194. КАФЕДРА філології //Київський славістичний університет. – К., 2005. – С.10
Завідувач кафедри Володимир Іванович Кузьменко.
195. ПАСЕМКО І. Славісти вшанували 150-річний ювілей Івана Франка //Освіта України. – 2007. – 26 січ. – С.9.
Всеукраїнська наук. ювілейна конф. „Іван Франко і слов“янський світ”. Проф. В.Кузьменко - керівник секції „Літературознавство”.
196. КУЗЬМЕНКО Володимир Іванович: Бібліогр. покажч. наук. пр. – К.: КСУ, 2008. – 45 с.
197. ЗАБАРНИЙ О.В. Слово про побратима //Літ. Чернігів.– 2008. – № 1. – С.133-135.
198.ТКАЧ М.М. Служіння людям і науці //Літ.Чернігів. – 2008. – №1. – С.126-132.
199. РОМАНЕНКО О.В. Талант творця // Університет. – 2008. – № 2. – С.120-122.
200. ОВСІЮК Д. Заборонений мак у Макишині //Сіверщина. – 2008. – 25 квіт.
201. АВТОПОРТРЕТ //Слово і час. – 2008. – №4. – С.103-105.
Відповіді В.І.Кузьменка на традиційну анкету журналу напередодні свого 50-річного ювілею.
202. ПАСЕМКО І.П. Літературознавча нива професора В.Кузьменка //Київ. старовина. – 2008. – №2. – С.74-78.

203. ТКАЧУК М. Ідеали правди і краси Володимира Кузьменка //Укр. мова й літ. в середн. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2008. – №4. – С.119-121.
204. ТКАЧУК М. Ідеали правди і краси Володимира Кузьменка //Бесіда. – 2008. – №7 (16-30 квіт.). – С.3.
205. МУШКУДІАНІ О.Н. Піввіку на бистрині часу //Вісник Київського славістичного університету. – 2008. – Серія:Філологія. – Вип.37. – С.3-7.
206. ВОЛОДИМИР Кузьменко: Бібліогр. покажч. наук. та публіцист. пр. //Вісник КСУ. – 2008. – Серія:Філологія. – №39.– С. 170-202.

ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А

- Алексєєв Ю. 173
Астаф'єв О. 57, 70, 83, 86, 161, 162

Б

- Барвінок Г. 82
Булгаков М. 110

В

- Вороний М. 42, 45, 46
Винниченко В. 67
Винниченко Р. 67
Вишеславський Л. 2, 3, 4, 9, 77, 168

Г

- Глібов Л. 10
Гоголь М. 8, 22, 75, 85
Горький М. 14
Гребінка Є. 160
Гурин І.І. 30

Д

- Давидова К. 171
Довженко О. 84, 166
Дончик В. 115, 118
Дубов М.І. 19
Дудко І.П. 26, 170, 182

З

- Забарний О.В. 197
Задорожна Л.М. 160
Зеленська Л. 82

Є

- Євса І.О. 20
Євсієнко М.І. 26

І

- Іваненко В.Г. 26

К

- Калібаба Д. 187
Ковалів Ю.І. 176, 177
Клочек Г. 181

Ковалевський В.В. 21
Ковбасенко Ю.І. 54
Кодак М. 59
Коменський Я.А. 25
Крупська Н. 14
Кузьменко Н. 25, 31, 32, 35, 41, 82, 161, 168

Л

Литвин В. 51

М

Мазоха Г.С. 113
Маяковський В. 1, 139
Мірошніченко Л. 79
Мушкудіані О.Н. 205

Н

Нічлава О. 54
Нитченко Д. 62

О

Овсіюк Д. 200
Остапенко С. 183

П

Пасемко І. 195, 202
Палійчук Б. 138
Пастернак Б.Л. 33
Петрарка Ф. 55
Пирятинський С. 186
Потапенко О.І. 29, 37, 38
Прискока О.В. 180
Пушкін О. 16, 140

Р

Рильський М. 5, 7, 36, 64, 140
Романенко О.В. 199

С

Сапон В. 51
Седень О.38
Семенюк Г.ф. 116

Т

Твардовський О.Т. 144
Тичина П. 8, 146
Ткач М.М. 44, 51, 53, 54, 63, 68, 155, 163, 164, 175, 178, 179, 198
Ткачук М. 203, 204
Трусова А. 51
Тютюнник Г. 93, 104, 111

У

Українка Л. 34, 79, 80, 92, 99
Ушаков М. 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 23, 60, 141, 143

Ф

Франко І. 195

Ч

Чумак В. 43,153

Чупринка Г. 69

Чухліб В. 37,154,156,159,172

Ш

Шевченко Т. 3,18,33,39,64,77,81,84,94,145

Шпаковський С. 24

Штонь Г. 174

Щ

Щегельський Ф. 180

Ю

Юранська О. 158

Я

Яновський Ю. 94

Ярмоленко П. 169